

wiatr od morza

KASZUBSKA NAGRODA LITERACKA

prof. dr hab. ojciec Adam Ryszard Sikora

Po raz trzeci w historii została przyznana Kaszubska Nagroda Literacka. Ustanowiona przez Marszałka Województwa Pomorskiego, a organizowana przez Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie jest co prawda uhonorowaniem o krótkiej metryce, lecz dla Kaszubów znaczącym. Zgłaszać kandydatów można było przez cały rok. Tegoroczna Kapituła Nagrody w składzie dr Grzegorz Schramke (przewodniczący), Krystyna Lewna i Piotr Dziekanowski (członkowie), po rozpatrzeniu zgłoszeń i dyskusji postanowiła tegoroczną Kaszubską Nagrodą Literacką uhonorować prof. dra hab. ojca Adama Ryszarda Sikorę, za całokształt pracy translatorskiej.

Postać ojca Adama Sikory nie jest chyba obca nikomu, kto choć w jakimś stopniu związany jest z kaszubską przestrzenią kulturową, szczególnie literacką i kościelną. Tenże pochodzący z Wejherowa franciszkanin, wybitny biblista, absolwent m.in. Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Papieskiego Instytutu Biblijnego w Rzymie, pracownik naukowy Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu już od niemal dwudziestu lat pozwala nam cieszyć się niezwykle dla nas Kaszubów znaczącymi tłumaczeniami kolejnych części Biblii. Znaczącymi, bo – co trzeba tu wyraźnie zaakcentować – dokonanymi z języków oryginalnych. A takich tłumaczeń Biblii dotychczas w historii piśmiennictwa kaszubskiego nie było, choć najstarszy i zarazem religijny zabytek tegoż piśmiennictwa pochodzi już z XVI wieku.

Bezpośredniej genezy tłumaczeń będących podstawą do dzisiejszego uhonorowania Kaszubską Nagrodą Literacką ojca Sikory należy szukać w samej końcówce XX wieku. Jak bowiem tłumacz wspomina w wywiadzie dla Marii Rybickiej: „Gdy nadchodził rok 2000, pomyślałem sobie: jestem Kaszubą, jestem biblistą, przetłumaczę Ewangelię św. Marka na kaszubski – to będzie mój osobisty dar na wielki Jubileusz.” Choć początkowo tłumacz nie myślał o tym, by tę translację upowszechnić, to jednak ukazała się ona drukiem w 2001 roku jako „Ewanielëjô wedle swiätégò Marka”. Potem przyszedł czas na tłumaczenia i publikacje kolejnych Ewangelii, mianowicie „Ewanielëjô wedle swiätégò Jana” (2007), „Ewanieliô wedle swiätégò Mateùsza” (2009) i „Ewanieliô wedle swiätégò Łukôsza” (2010). Wszystkie cztery zostały następnie wydane jako „Ewanielie na kaszëbsczi tołmaczoné” (2010). O translacjach tych ojciec prowincjał Filemon Janka napisał w 2015: „Trudno wymienić wszystkie oznaki odradzania się kultury kaszubskiej, ale na pewno obok wielu poważnych inicjatyw na gruncie nauki, sztuki czy mediów, od strony literackiej na największą uwagę zasługuje tłumaczenie z języka greckiego na język kaszubski Czterech Ewangelii, autorstwa O. Profesora Adama Ryszarda Sikory.”

W początkach XXI wieku, gdy powstawały te tłumaczenia Ewangelii, zrodziło się i trwa po dziś dzień także inne wielkie święto Słowa Bożego po kaszubsku, w jakie zaangażowany jest ojciec Adam Sikora – Wejherowska Verba Sacra. Powstały także mniej znane przekłady, jak choćby Listów św. Jana czy 30 psalmów.

O ile tłumaczenie Ewangelii z greki na kaszubski było wydarzeniem doniosłym i trudnym do przecenienia, o tyle jeszcze bardziej znaczącym stało się kolejne translatorskie dzieło Ojca Profesora. Mowa tu o tłumaczeniu Pięcioksięgu Mojżesza z języka hebrajskiego na język kaszubski, które zostało doprowadzone do końca zaledwie kilkanaście miesięcy temu. W 2015 r. ukazała się zatem „Knégã Zôczątków”, po niej „Knéga Wiéndzeniô” (2016), „Knéga Kaptańskô” (2017), „Knéga Lëczbów” (2018) i właśnie w 2019 roku „Knéga Pòwtórzonégò Prawa”.

W słowie wstępnym do „Knédzi Zôczątków” przywołany już prowincjał Filemon Janka nazwał ojca Sikorę „najwybitniejszym synem Ziemi Kaszubskiej w historii translacji tekstów biblijnych na ten język.” Nie ma w tym określeniu ani krzty przesady. Choć tłumaczy tekstów biblijnych na język kaszubski było więcej, to jednak Ojciec Sikora jest wśród nich jedynym profesjonalistą, jedyną osobą, która była w stanie przełożyć pisma biblijne z języków oryginalnych – a takie właśnie tłumaczenia mają największą wartość – i w pełni oddać znaczenie tych tekstów.

Na choćby przywołanie zasługuje tu ojca Sikory wielka odpowiedzialność za słowo, wierność oryginałowi, przy jednoczesnym uwzględnieniu rozmaitych kontekstów, m.in. historycznych czy kulturowych. Pamiętać przy tym trzeba, że ta dbałość o jakość przekładu sprawiała także i to, że Tłumacz musiał poszukiwać odpowiednich słów w kaszubszczyźnie, zarówno w tej domowej, jak i literackiej, a jeszcze niejednokrotnie tworzyć neologizmy. Były to poszukiwania udane, odznaczające się dużym wycuciem językowym, dzięki czemu teksty przełożone przez ojca Sikorę charakteryzują się naturalną, przystępną, a zarazem bogatą kaszubszczyzną.

Jak wspomina ojciec Adam Sikora: „prof. Treder [...] chcąc poznać kolejne fragmenty tłumaczenia, mówił mi: Ty tłumacz, tłumacz!.” Doceniając ogrom i znaczenie dotychczasowych osiągnięć ojca Adama Sikory na polu translatoryki kaszubskiej i honorując Go dziś Kaszubską Nagrodą Literacką, zwracamy się jednak – nieco parafrazując słowa prof. Tredera – z prośbą: Wë nóm dali tołmaczce, tołmaczce! Bò jezlë nie Wë, to chto?

dr Grzegorz Schramke

Przewodniczący Kapituły
Kaszubskiej Nagrody Literackiej

Gdańsk, 23 października 2020 roku

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

WOJEWÓDZKA I MIEJSKA
BIBLIOTEKA PUBLICZNA
IM. JOSEPHA CONRADA
KORZENIOWSKIEGO
W GDAŃSKU

